

Agnieszka Kalinowska-Wójcik

**Streszczenie rozprawy doktorskiej
„Znaczenie zwyczaju w polskim prawie parlamentarnym”**

Podstawowym celem rozprawy była analiza reguł postępowania w ramach działalności Sejmu pod kątem funkcjonowania w nim zwyczajów. Analizie poddane zostały również normy zawarte w ustawach i regulaminie Sejmu. Badania skoncentrowane zostały wyłącznie na jednej izbie parlamentu – Sejmie. Wynika to z dwóch założeń przyjętych w pracy. Po pierwsze polska konstytucja przyjęła model dwuizbowości niesymetrycznej, przyznając Sejmowi rolę izby silniejszej, wyposażonej w więcej kompetencji niż Senat. Po drugie rozległość tematyki zwyczajów parlamentarnych wymagała przyjęcia pewnych ograniczeń zarówno w stosunku do izby parlamentu jak i ram czasowych. Dlatego też analiza zwyczajów parlamentarnych została zamknięta w okresie od I do VIII kadencji Sejmu.

Praca podzielona jest na dwie części zawarte w pięciu rozdziałach. Pierwsze rozdziały mają na celu przedstawienie założeń i rezultatów badań w zakresie części teoretycznej odnoszącej się do zdefiniowania i wskazania roli i znaczenia zwyczaju i prawa zwyczajowego w polskim prawie parlamentarnym. Druga część stanowi wynik empirycznego podejścia do założeń przedstawionych w pierwszej części poprzez przedstawienie funkcjonujących w Sejmie zwyczajów parlamentarnych.

Praca składa się wstępu, pięciu rozdziałów i zakończenia. Pierwszy rozdział stanowi teoretyczny przegląd stanowisk doktryny odnoszący się do normy prawnej. Aby określić rolę zwyczaju w polskim prawie parlamentarnym niezbędna jest, dokonana w tym rozdziale, analiza teoretyczna normy prawnej. Podobny charakter ma rozdział drugi, który dotyczy form powstawania prawa. W polskim systemie to stanowienie jest procesem, który prowadzi do powstania prawa. Trzeci rozdział dotyczy prawa parlamentarnego i jego źródeł. Kolejny rozdział odnosi się do źródeł poznania zwyczajów parlamentarnych. W tym celu analizie poddane zostały akty prawne, akty stosowania prawa, materiały i dokumenty urzędowe oraz poglądy doktryny. Ostatni rozdział ma charakter praktyczny. Każdy z podrozdziałów odnosi się do innego rodzaju zwyczajów. Zwyczaje zostały podzielone ze względu na swój charakter, który jest realizowany na różnych płaszczyznach.

Rozważania zakończone są podsumowaniem, w którym wskazane są wnioski dotyczące roli i znaczenia zwyczajów w polskim prawie parlamentarnym.